

Josse de Voogd: Electorale geografie en krimpregio's

Josse de Voogd betoogde dat er een duidelijk verband aan te wijzen is tussen de plek waar iemand woont, de opleiding die iemand volgt, het huisdier dat iemand heeft; kortom de levensstijl, en de partij waar iemand op stemt. Dit is in de plaats gekomen van de oude zuilen en is ook niet echt terug te brengen tot een links-rechts verhaal. Dit is bijvoorbeeld te illustreren door het feit dat GroenLinks voor veel hoger opgeleide kiezers als steeds rechtser wordt gezien en door veel lageropgeleide kiezers als de meest linkse partij wordt gezien.

Dat de locatie invloed heeft op het stemgedrag blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat veel PVV stemmers wonen in krimpggebieden. Krimp roept emoties op: het veroorzaakt gevoelens van wrok en achtergesteld zijn. In het stemhokje leidt dat tot hoge scores voor protestpartijen. De gangbare reflex in het egalitaire Nederland is om het protest serieus te nemen en weer geld uit te delen aan de 'zwakkere' gebieden. Er moet echter niet worden geïnvesteerd in krimpggebieden, maar in de duurzame en dynamische metropool.

Documentaire “Henk en Ingrid in Spijk”

In het dorpje Spijk haalde de PVV het grootste percentage stemmen van de gemeente Rijnwaarden. Zembla ging kijken waarom deze mensen op de PVV hadden gestemd. Had dit inderdaad te maken met angst voor de Islam of speelde er meer mee?

Veel mensen die in Spijk op de PVV stemden, stemden daarop vanwege de traditioneel linkse thema's, zoals behoud van de AOW en armoedebestrijding.

Vanuit de traditionele partijen is er jarenlang te weinig gebeurd in het dorp. Er is niks meer, zelfs geen supermarkt. Spijk is het kleinste dorp in de gemeente Rijnwaarden, wat een fusiegemeente is. Deze gemeente krijgt per inwoner minder geld van het Rijk dan de gemeente Amsterdam. Om deze reden gaven de wethouders van Rijnwaarden aan, dat het voor hen lastig is om te investeren in Spijk. Als ze een euro maar één keer uit te geven hebben geven ze die liever helemaal aan het grotere Lobith met 2000 inwoners dan aan het kleinere Spijk met 500 inwoners. De mensen in Spijk zien dus weinig terug van hun belastinggeld. Extra's, zoals een sinterklaasfeest of een dorpshuis moet de bewoners zelf regelen. Ook op plekken waar huizen gesloopt worden komen geen huizen meer terug. Maar ook om andere redenen zijn ze teleurgesteld in de huidige politiek. Wouter Bos wordt bijvoorbeeld aangevallen, omdat hij voor 10.000 euro in de maand thuis huisvadertje kon gaan 'spelen'.

Inmiddels komt er in de gemeente Rijnwaarden een dorpsplan voor Spijk. Hiermee krijgen bewoners inspraak in het beperkte budget van de gemeente. Als ze bijvoorbeeld zelf de groenvoorziening doen kunnen ze het uitgespaarde geld ergens anders voor gebruiken.

Het stemmen op Wilders zit hem echter niet alleen in onvrede over de gemeente. De bewoners hebben het gevoel dat er voor de allochtonen wel veel gedaan wordt. Die krijgen bijvoorbeeld een fiets, terwijl zij nog niet eens een wasmachine kunnen krijgen. Ze stellen dat er miljarden naar het buitenland gaan, maar dat als zij een keer iets nodig hebben er geen geld voor is. Ze hebben het gevoel dat Nederland vol is en dat eerst de mensen die er nu zijn maar aan een baan en een inkomen geholpen moeten worden voor er meer mensen worden toegelaten. Eerst de eigen mensen, die het land hebben opgebouwd verzorgen. Daarnaast zien ze bij opsporing gezocht regelmatig allochtonen die zich niet gedragen en dat versterkt het gevoel dat deze mensen alleen naar Nederland komen om te profiteren. De enige allochtoon die ze in het dorp kennen, de kapper, wordt echter wel zeer gewaardeerd. Hij merkt echter wel dat veel mensen een negatief beeld van allochtonen hebben. Hij stelt dat het gevaarlijk is wat Wilders doet, in een leidinggevende functie moet je immers oppassen met wat je zegt. We gaan een leuke tijd tegemoet.

De discussie: Krimpregio's; oplossingen en kansen.

Vervolgens werd er gediscussieerd met de zaal.

Stelling 1: GroenLinks profileert zich teveel als een kosmopolitische partij, terwijl waarden als gemeenschapszin en verbondenheid met de eigen regio voor veel mensen in krimpregio's juist van belang zijn.

De discussie wordt geopend met de stelling dat het geen zin heeft om je als partij de richten op regio's waar de GroenLinks kiezers zich toch niet bevinden. In krimpregio's bevinden zich veelal de verliezers van de globalisering. Ze zien steeds meer banen en voorzieningen verdwijnen. Dan wordt de schuld al snel op de buitenlanders gelegd. Deze mensen stemmen toch niet op GroenLinks.

Hier wordt tegenin gebracht dat je er als GroenLinks, ondanks dat ze misschien niet op je stemmen, wel moet zijn voor deze verliezers van de globalisering. Met name op lokaal niveau kun je als partij er veel aan doen om deze mensen aandacht te geven en ze zo het gevoel geven dat ze niet vergeten worden. Je moet rekening blijven houden met de kleine dorpen en gebieden, dus niet zo als de prutsers van de gemeente Rijnwaarden.

In campagnetijd is het echter vaak niet rendabel om daar campagne te voeren, omdat er relatief weinig zetels te winnen zijn. Het is dan effectiever om grote steden en wijken te bezoeken. Het is wel zo dat we juist opkomen voor de mensen, die zich buitenstaander voelen en de mensen die dat ook zijn. Ze stemmen echter vaak niet op ons. Daarom is het lang niet altijd effectief om deze wijken\dorpen in te gaan. Dat het wel iets kan schelen bleek in Nijmegen. In Nijmegen is bij de gemeenteraadsverkiezingen wel een groep campagnevoerders de wijken waar GroenLinks vanouds minder goed scoort in gegaan. Dit heeft hier geleid tot een kleine groei in het aantal GroenLinksstemmers, de groei in traditionele GroenLinks wijken en in Yuppenwijken was echter nog groter.

Alleen in campagnetijd naar de mensen toe gaan om te laten zien dat je ze niet vergeet is namelijk niet genoeg. Het is beter om gedurende de volle vier jaar acties te blijven voeren. De SP is hier goed in. Concluderend kunnen we dus stellen dat we als GroenLinks wel aandacht moeten blijven houden voor de krimpende regio's, ook al stemmen die mensen niet altijd op ons. We zijn er wel voor deze mensen.

Hier werd de discussie even onderbroken, omdat iemand een vraag had aan Josse:

-Wat is de causaliteit van de karakteristieken van verschillende leefstijlen(bijvoorbeeld partij, katholiek of niet, hond of kat enz.)? Hoe heb je bekeken welke karakteristieken waarbij horen?

Josse heeft hiervoor met name gebruik gemaakt van gegevens van Maurice de Hond.

Hoe meet je dan welke karakteristieken het belangrijkste zijn? Bepaalt het inkomen meer de politieke voorkeur of toch de Katholieke mentaliteit?

Josse: Je moet het gelaagd zien. Het is een optelsom van verschillende elementen, zoals inkomen, krimp, stagnatie, katholieke achtergrond enz.

Maar hoe kun je dat bewijzen?

Josse kijkt met name naar de correlatie tussen verschillende cijfers en karakteristieken. Het zijn meer observaties en geen échte verklaringen.

Bepaalt de plaats waar iemand in de stad woont eerder zijn stem dan of je er campagne voert?

Het campagnevoeren in wijken waar GroenLinks traditioneel minder scoort is zoals eerder in de

discussie bleek niet kansloos, maar er is elders meer te winnen. De mensen die eerder op GroenLinks hebben gestemd zijn lang niet altijd kiezers die ALTIJD op GroenLinks stemmen. Van alle GroenLinks stemmers overwoog bijvoorbeeld ook 60% op D66 te stemmen. Deze kiezers moeten dus iedere verkiezing opnieuw voor ons gewonnen worden. Het is dus het meest rendabel om in deze wijken campagne te voeren.

Stelling 2: Investeren in voorzieningen in krimpregio's is niet rendabel. We kunnen ons beter richten op groeiende dorpen en steden.

Josse is het hier mee eens, want investeringen in krimpregio's leveren economisch gezien niet genoeg op om zichzelf terug te verdienen. Mensen kunnen volgens hem beter allemaal verhuizen naar gebieden die nog wel groeien, zoals Almere, daarom moet je daarin investeren om te voorkomen dat het hier ook achteruit zal gaan.

Hierop wordt gereageerd dat dit veel te simpel gesteld is. Het is niet zo dat mensen altijd makkelijk kunnen verhuizen. Veel mensen hebben de mogelijkheden niet of willen het niet omdat ze een sterke band hebben met de plek waar ze wonen. Niet alle mensen kunnen of willen mee met de veranderende situatie. Het heeft dus economisch gezien misschien geen zin om te investeren in deze regio's, maar menselijk gezien heeft het wel degelijk een meerwaarde!

Er is daarnaast sprake van een democratisch tekort als het gaat om de manier waarop het belastinggeld wordt verdeeld onder verschillende dorpen en steden. Het is nu zo dat er per persoon vanuit het Rijk veel meer geld wordt geïnvesteerd in een stad als Amsterdam dan in een dorp als Spijk. Op gemeentelijk niveau zorgt dit voor problemen. In de gemeente Rijnwaarde zag je bijvoorbeeld dat de gemeente wel investeerde in de grotere dorpen als Lobith, maar niet in Spijk. Dit zou beter verdeeld moeten worden, geef als je een euro hebt niet de hele euro aan Lobith maar verdeel hem eerlijk, en mensen zouden het liefst ook nog zelf mee moeten kunnen beslissen over de manier waarop het geld wordt besteed.

Er zijn plaatsen waar iets dergelijks al plaatsvindt. Dit is het zogenaamde dorpsontwikkelingsplan. Hier krijgt een dorp van de gemeente geld per inwoner en kunnen ze het zelf besteden. Zo zorg je dat mensen wel een band houden met hun dorp. Je zou in lijn hiermee er aan kunnen denken om dorpsraden in te richten, die op dorpsniveau kijken waar behoefte aan is in plaats van de gecentraliseerde gemeenteraad. Zo kunnen mensen meer zelf zien wat er gebeurt en hebben ze er ook meer over te zeggen. Dit zorgt ervoor dat het dorp leefbaar blijft en dat er een gemeenschapszin blijft.

Volgens Josse moet je echter ook eerlijk zijn. Je moet zorgen dat de mensen die er nu wonen er blijven wonen, maar je moet niet de illusie koesteren dat er nog mensen vanuit de Randstad naar de provincie gaan trekken. De mensen in de krimpggebieden moeten er aan wennen dat er niet altijd sprake zal blijven van groei. Je moet jezelf de vraag stellen of je wel overal basisvoorzieningen wil. Als het om een kleine groep gaat kun je er ook voor kiezen om het dorp te laten verdwijnen. Dat gebeurt ook in Spanje. Mensen trekken nou eenmaal naar bepaalde gebieden en als je daar niet in investeert wordt het daar op den duur ook slechter. Daarom moet volgens Josse al het geld naar de Randstad, met name naar groeikernen als Almere.

Hierop komen zeer heftige reacties uit de zaal. Er wordt gesteld dat je daarmee het proces alleen maar versnelt. Daar schiet je niets mee op. Basisvoorzieningen als een fietspad of straatverlichting zouden gewoon aangelegd moeten kunnen worden als blijkt dat daar behoefte aan is. Dat is in de rest van Nederland immers ook normaal. Als politieke partij moet je er ook voor de mensen zijn. Je kan er niet vanuit gaan dat iedereen achter GroenLinks aan trekt naar de 19e eeuwse ringen van

de steden en dan GroenLinks gaat stemmen.

Het heeft wel degelijk een menselijke waarde om in deze gebieden te investeren. Niet alles hoeft economisch rendabel te zijn. Deze mensen hebben een band met het dorp en dat is ook wat waard.

In de toekomst zal de stad steeds stedelijker worden en het platteland steeds dorpser. De stad kan niet maar blijven groeien. Op een gegeven moment zal er een omslagpunt zijn, waarop de stad te groot is geworden en mensen weer meer naar het platteland zullen gaan. Het is dus zaak om de jongeren zoveel mogelijk op het platteland te houden of ervoor te zorgen dat ze na hun studie in een stad weer terug keren naar de regio. Zo kan de regio ook bevolkt blijven.